

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
1.2 Facultatea	ISTORIE ȘI FILOSOFIE
1.3 Departamentul	FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studiu / Calificarea	FILOSOFIE /FILOSOFIE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	FILOSOFIA RELIGIEI - TEMATIZĂRI ACTUALE						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector asociat Dr. Schussler Aura-Elena						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector asociat Dr. Schussler Aura-Elena						
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					26
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					26
Tutoriat					24
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		72			
3.8 Total ore pe semestru		48 fiz./ 144 conv.			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C2.3 Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie</p> <p>C2.4 Evaluarea comparativă a ideilor și argumentelor unor teorii filosofice și identificarea meritelor și limitelor acestora</p> <p>C3.4 Examinarea critică și constructivă a conceptelor și viziunilor (abordărilor) din domeniul filosofiei/filosofiilor contemporane, comunicării, semioticii, religiei.</p> <p>C3.5 Realizarea unui studiu de caz legat de o problemă umană și formularea de soluții bazate pe alegeri multiple</p> <p>C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale filosofiei</p> <p>C4.4 Reflecția critică și constructivă asupra modalităților de construire și de aplicare a ipotezelor filosofice referitoare la existența umană</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a aplica, combina și transmite în mod corect și adecvat cunoștințele dobândite; - abilitatea de a comunica oral și în scris în limba română, utilizând corect terminologia și demersurile specifice filosofiei religiei; - competențe în cercetarea documentară și utilizarea computerului în căutarea-găsirea de informații bibliografice în domeniul filosofiei religiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul își propune o analiză rațională a religiei și a fenomenului religios din perspectivă filosofică, având ca și punct de pornire gândirea tradițional-metafizică, a filosofiei continentale, urmată de fenomenul postmodern și secularizant al religiei, încheiat cu paradigma contemporană a fuziunii religiei/spiritualității cu tehnologia—într-un sistem globalizant alert. Cursul are ca scop o abordare a filosofiei religiei dintr-o perspectivă actuală a teoriilor filosofice, completate de argumente teologice, sociologice, etice, fenomenologice și științifice, cu scopul de a sublinia schimbările de paradigmă care au survenit la nivel cultural, social, ideologic și religios, ca o consecință a metamorfozelor cultural-istorice. Natura inter-transdisciplinară a cursului are ca obiectiv o analiză de ansamblu a religiei/fenomenului religios, precum și a impactului/consecințelor pe care acest fenomen le-a avut, le are și le va avea, în continuare, asupra individului.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - Înțelegerea dimensiunii aplicabile a teoriilor filosofiei religiei în cultură și societate. - Înțelegerea fenomenului religios, ca un fenomen supus devenirii. - Înțelegerea schimbărilor de paradigmă întâlnite la nivelul fenomenului religios, din prezent, ca o consecință a emergenței domeniului științific/tehnologic în viața individului. - Deprinderea unei atitudini/gândiri etice, tolerante și responsabile cu privire la pluralismul religios și diversitatea culturală, în contextul societăților contemporane. - Definirea, înțelegerea și însușirea conceptelor/teoriilor fundamentale ale filosofiei religiei. - Utilizarea adecvată, în funcție de context, a teoriilor/argumentelor filosofiei

	<p>religiei.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delimitarea clară a conceptelor specifice filosofiei religiei în raport cu conceptele propuse de gândirea teologică. - Dezvoltarea capacității de analiză critică și de sinteză cu privire la elementele specifice vieții religioase.
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. INSTRUMENTE CONCEPTUALE INTRODUCERE. O incursiune în—Filosofia religiei. Ce este filosofie religiei?—definiție, concepte, teorii generale	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	Prezentarea generală a cursului (problematizare, concepte, ideologii)
2. Argumente privind existența lui Dumnezeu	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
3. Experiința și fenomenul religios	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
4. Dihotomia Sacru-Profan	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
5. Hegel și filosofia religiei	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
6. Postmodernismul și fenomenul religios	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
7. Secularizare și religie	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
8. Fundamentalism religios	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
9. Fenomenul religios și Globalizarea	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
10. Mișcarea New Age	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor	

	exemple	
11. Religie și cyberspace	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
12.Noile escatologii ale secolului XXI	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie:

Aurel Codoban, *Sacru și Ontofanie*, Iași, Polirom, 1998

Aura Schussler, „Postmodernism and the Simulacrum of Religion in Universities”, *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, Vol. 15, Issue 45, Winter 2016, ISSN 1583-0039, pp. 76-95

Aura Schussler „Transhumanism as a New Techno-Religion and Personal Development: In the Framework of a Future Technological Spirituality”, *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, Vol 19, No. 53, Summer 2019, ISSN 1583-0039 (draft).

Anselm, *Proslogion*, Editura Științifică, București, 1997

Borradori, Giovanna, *Filosofie într-un timp al terorii. Dialoguri cu Jurgen Habermas și Jacques Derrida*, Paralela 45, Iași, 2005

Charles Taylor, *A Secular Age*, The Belknap Press of Harvard University Press, 2007

Charles Taylor (et. All), *The Power of Religion in the Public Sphere*, Columbia University Press, 2011

Charles Taylor, *Varieties of Religion Today*, Cambridge, Harvard University Press, 2002

Calvin Mercer and Tracy J. Trothen, (Eds.), *Religion and Transhumanism—The Unknown Future of Human Enhancement*, Praeger, USA, 2015

Calvin Mercer andand Derek F. Maher, (Eds.), *Transhumanism and the Body: The World Religions Speak* Praeger, USA, 2014

Émile Durkheim, *Formele elementare ale vieții religioase*, Polirom, Iași, 1995

Etienne Gilson, *Dumnezeu și filosofia*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2005

Friedrich Nietzsche, *Știința voioasă, Genealogia moralei, Amurgul Idolilor*, Humanitas, București, 1994

Georges Bataille, *Erotismul*, Nemira, București, 2005

Friedrich Schleiermacher, *On Religion: Speeches to Its Cultured Despisers*, Westminster/John Knox Press, USA, 1994

Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Prelegeri de filosofie a religiei*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969

Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Spiritul creștinismului și destinul său*, Paideia, 2002

Ioan P. Culianu, *Religie și putere*, Nemira, București, 1996

Jacques Derrida, *Credință și cunoaștere*, Paralela 45, Iași, 1994

Jacob Taubes, *Escatologie occidentală*, Tact, Cluj, 2008

Jennifer Koosed, *The Bible and Posthumanism*, No. 74, Society of Biblical Literature, USA, 2013

John Caputo & Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, Curtea Veche, București, 2008

John, Tomlinson, *Globalizare și cultură*, Ed. Amarcord, Timișoara, 2002

Lorne L. Dawson and Douglas E. Cowan (Eds.), *Religion Online*, Routledge, New York, 2004

Long Douglas, *Fundamentalists and Extremists*, Facts On File, New York, 2002

Mircea Eliade, *Sacru și Profanul*, Humanitas, București, 2005

Max Weber, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, Humanitas, București, 2003

Norman L. Geisler, *Filosofia religiei*, Cartea creștină, Oradea, 1999

Nae Ionescu, *Curs de filosofie a religiei 1924-1925*, Biblioteca Apostrof, 1993
 Nicolae Achimescu, *Noile mișcări religioase*, Limes, Cluj-Napoca, 2002
 Paul Ricœur, Jean-Luc Marion, et. All. *Fenomenologie și teologie*, Polirom, Iași , 1996
 Paul Tillich, *Dinamica credinței*, Herald, București, 2007
 Peter Beyer, *Religions in Global Society*, Routledge, USA, 2006
 Peter Beyer, *Religion and Globalization*, SAGE Publications Ltd, London, 1994
 René Descartes, *Meditationes de Prima Philosophia*, Tipografia Bucovina, București, 1937
 Rene Girard, *Violența și sacrul*, Nemira, Bucuresti, 1999
 Rudolf Otto, *Sacrul. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul*, Dacia, Cluj-Napoca, 1992
 Roger Caillois, *Omul și Sacrul*, Nemira, București, 1997
 Sandu Frunză, *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*, Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015
 Steven J. Sutcliffe & Ingvild Sælid Gilhus, *New Age spirituality*, Routledge, New York, 2014
 Toma de Aquino, *Suma Theologiae. Despre Dumnezeu*, Științifică, București, 1997
 Tim Jordan, *The Culture and Politics of Cyberspace and the Internet*, Routledge, USA, 1999
 William Paley, *Natural Theology Or, Evidences of the Existence and Attributes of the Deity, Collected from the Appearances of Nature*, Cambridge University Press, 2009

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. O incursiune în—Filosofia religiei	seminar interactiv pe bază de prezentari multimedia	-prezentarea metodologiei de lucru și a livrabilelor; -prezentarea activității de seminar - stabilirea normelor organizatorice
2.Argumente clasice/moderne privind existența lui Dumnezeu. (Argumentul Ontologic, Cosmologic, Teleologic).	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	
3. Experiența și fenomenul religios. Rudolf Otto și conceptul de <i>numinos</i> .	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	
4.Dihotomia Sacru-Profan.	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	
5.Filosofia religiei și religia Creștină în paradigma hegeliană.	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	
6.Postmodernismul și fenomenul religios. Despre “moartea lui Dumnezeu”. Teologia slabă și slăbiciunea lui Dumnezeu.	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	
7.Secularizare și religie.Religia în spațiul public.	seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări/comentariu text, dezbateri	

8.Fundamentalism religios. Fundamentalism Creștin, Iudaic și Islamic. Fundamentalism vs. Terorism.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
9.Fenomenul religios Globalizarea. Globalizarea—concept, fenomen, ideologie. Impactul globalizării asupra religiei și a fenomenului religios.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
10.Mișcarea New Age—concept, filosofie, ideologie. Mișcarea New Age și religia.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
11. Religie și cyberspace. Cyberspace—concepte/teorii generale. Religia on-lien vs. Religia off-line.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
12.Noile escatologii ale secolului XXI. Tehnologie, inteligență artificială, nemurire.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	

Bibliografie:

1. Prezentare multimedia

2.

-Anselm, *Proslogion*, Editura Științifică, București, 1997, pp. 5-34

-René Descartes, *Meditationes de Prima Philosophia*, Tipografia Bucovina, București, 1937, pp. 25-39; 47-53

Toma de Aquino, *Suma Theologiae. Despre Dumnezeu*, Științifică, București, 1997, pp. 57-65

3.

-Norman L. Geisler, *Filosofia religiei*, Cartea creștină, Oradea, 1999, pp. 13-46

-Émile Durkheim, *Formele elementare ale vieții religioase*, Polirom, Iași, 1995, pp. 33-44

-Rudolf Otto, *Sacru. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul*, Dacia, Cluj-Napoca, 1992, pp. 9-35

4.

-Roger Caillois, *Om și Sacru*, Nemira, București, 1997, pp. 17-35

-Georges Bataille, *Erotismul*, Nemira, București, 2005, pp. 74-82; 131-144

-Mircea Eliade, *Sacru și Profanul*, Humanitas, București, 2005, pp. 54-88

5.

-G.W.F. Hegel, *Prelegeri de filosofie a religiei*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969, pp. 47-57; 178-182

-G.W.F. Hegel, *Spiritul creștinismului și destinul său*, Paideia, 2002, pp. 5-19

6.

-John Caputo & Gianni Vattimo, *După moartea lui Dumnezeu*, Curtea Veche, București, 2008, pp. 98-127

-Jacques Derrida, *Credință și cunoaștere*, Paralela 45, Iași, 1994, pp. 5-35

-Friedrich Nietzsche, *Știința voioasă, Genealogia moralei, Amurgul Idolilor*, Humanitas, București, 1994—din Știința voioasă, Cartea a treia, pp. 117-143; Cartea a cincea, pp. 213-232

7.

-Charles Taylor, *A Secular Age*, The Belknap Press of Harvard University Press, 2007, pp. 505-535

-Charles Taylor (et. All), *The Power of Religion in the Public Sphere*, Columbia University Press, 2011, pp. 34-60

8.

-Sandu Frunză, *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*, Școala Ardeleană, Cluj-

Napoca, 2015, pp. 75-89

-Jurgen Habermas, „Fundamentalism și teroare”, în Borradori, Giovanna, *Filosofie într-un timp al terorii. Dialoguri cu Jurgen Habermas și Jacques Derrida*, Paralela 45, Iași, 2005, pp. 53-77

9.

-John Tomlinson, *Globalizare și cultură*, Ed. Amarcord, Timișoara, 2002, pp. 9-51

-Peter Beyer, *Religions in Global Society*, Routledge, USA, 2006, pp. 79-97

10.

-Steven J. Sutcliffe & Ingvild Sælid Gilhus, “Introduction: “All mixed up” – thinking about religion in relation to New Age spiritualities”, in *New Age spirituality*, Routledge, New York, 2014, pp. 1-17

-Nicolae Achimescu, *Noile mișcări religioase*, Limes, Cluj-Napoca, 2002, pp. 229-271

11.

-Lorne L. Dawson and Douglas E. Cowan (Eds.), *Religion Online*, Routledge, New York, 2004, pp. 37-58

12.

-Hava Tirosh-Samuels “Utopianism and Eschatology: Judaism Engages Transhumanism”. *Religion and Transhumanism—The Unknown Future of Human Enhancement*, Calvin Mercer and Tracy J. Trothen (Eds.), Praeger, USA, 2015, pp. 161-181

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemicе, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	-însușirea cunoștințelor predate la curs; -capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	-însușirea cunoștințelor discutate la seminar -capacitatea de problematizare și analiză a textelor de seminar	Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	-însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului – verificare orală-cât și în timpul examinării finale	33% din nota finală

10.6 Standard minim de performanță

- Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale filosofiei/filosofiei religiei

- Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale/scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat);

Examen final: Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune);elaborarea unui lucrări scrise cu temă impusă

sau la alegere; elaborarea unui comentariu de text.

Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

08.03.2020

Lect. Dr. Asoc. Schussler Aura-Elena

Lect. Dr. Asoc. Schussler Aura-Elena

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

Prof. Dr. Univ. Ion Copoeru